

Rehabilitatsiooniprogrammi „Kuulmislangusega väikelaste perekeskne varajane nõustamine“ kokkuvõte

---

1. Rehabilitatsiooniprogrammi valdkond:

- X Õppimise valdkond
- X Elamise valdkond
- X Suhtlemise ja vaba aja valdkond

2. Rehabilitatsiooniprogrammi osutamise piirkond:

- X üle Eesti põhikeskusega Tartus

3. Rehabilitatsiooniprogrammi osutamise keskkond:

- X Rehabilitatsiooniasutus
- X Kliendi keskkond
- X Lasteaed
- X Muu (koostööpartnerite juures, avalikus ruumis jms)

4. Kokkuvõte

Rehabilitatsiooniprogramm „Kuulmislangusega väikelaste vanemate perekeskne varajane nõustamine“ on suunatud oraalse suhtlusmeetodiga kuulmislanguse esmadiagnoosiga lastele, kes on programmi sisenemisel vanuses 0 kuni 3 (k.a) eluaastat ning nende lähivõrgustikule. Laps siseneb programmi, kui talle on tehtud tervishoiu süsteemis objektiivsed ja subjektiivsed kuulmisuuringud; ta on saanud kliinilise kuulmislanguse diagnoosi; otsustatud on abivahendite vajadus ja tüüp. Kuuldeaparaatide sobitamise ja nende esmase kasutamise õpetus/nõustamine maksmise kohustuse ülevõtmine toimub SKA süsteemis, luu ja/või sisekõrvaimplantaadisüsteemide rahastus toimub tervishoiusüsteemi kaudu. Perekeskse varajase nõustamise programm on oluline, kuna tervishoiusüsteem ei võimalda süsteemset ja piisavas mahus lähivõrgustiku nõustamist, mis on vajalik kuulmislangusega lapse arendamiseks sh kuulmistreening, auditiv-verbaalne teraapia, abivahendi kasutamaõpetamine ja selle tulemuslikkuse hindamine, vanemate teadlikkuse hindamine ja suurendamine; elukohajärgse rehabilitatsioonisüsteemi toetamine. Programm, mis eeltoodud sekkumisi käsitleb, kestab lapse/lähivõrgustiku jaoks 2 aastat (nt kui patsient saab diagnoosi 2 aastast, siis ta on programmis kuni neljanda eluaastani). Programmis tegeletakse iga perega/lähivõrgustikuga individuaalselt. Vajadusel tehakse koostööd teiste peredega.

Esimese aasta jooksul toimuvad kahepäevased visiidid kord kvartalis, teisel aastal leiavad kahepäevased visiidid aset kolm korda aastas.

Kuulmislangus piirab sihtgrupi laste kõne arengut ning kõnest arusaamist. Kõne ja keele arengu eelduseks on kuulmise kompenseerimine kuulmisabivahendi(te) abil ning võrgustikukeskne süsteemne ja regulaarne kuulmise ja kõne rehabilitatsioon.

Programmi eesmärgid:

- Kuulmislangusega lapse vanemad/lähivõrgustik on teadlikud kuulmislanguses/kurtuse mõjust lapse kõne ja keele arengule, võimalikest sekundaarsetest probleemidest ning (elukohajärgsetest) rehabilitatsioonivõimalustest;
- Vanematel/lähivõrgustikul on esmased teadmised ja oskused kuulmislangusega lapse kommunikatsioonivõimaluste arendamiseks ja õpetamiseks;

- Vanematel/lähivõrgustikul on realistlikud ootused kuulmistehniliste abivahendite kasuteguri osas erinevates kuulmiskeskondades ja lapse erivajaduse osas.

Rehabilitatsiooniprogrammi teenuseid osutavad järgmised spetsialistid: logopeed, sotsiaaltöötaja, õde, arst, psühholoog Tartu Ülikooli Kliinikumi Kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakonnas ning vajadusel toimub võrgustikutöö lapse elukohajärgselt (lasteaid, KOV vms). Programmi raames toimuvate visiitide käigus tehakse Haigekassa teenusena täiendavaid kuulmisuuringuid, reguleeritakse kuulmisabivahendeid.

Rehabilitatsiooniprogrammi oodatav tulemus: lapse kõne ja kuulmisoskuste optimaalne areng arvestades lapse kuulmislangust ja lisavajadusi. Programmis osalenud lapsed sisenevad valdavalt tavaharidussüsteemi.

Programmi sihtgrupp

1. Programmi suunamise kriteeriumid

Sihtgrupi kriteeriumid	Lapsed (vajadusel täpsusta vanus)	Kommentaar
Puudespetsiifiline (täpsusta)		
kuulmispuue	Programmi sisenemisel 0-3 lapsed (k.a) kui nad on saanud kuulmislanguse diagnoosi. Programm kestab kaks aastat.	Lapsed koos lähivõrgustikuga. Kurdid vanemad sisenevad programmi koos viipekeele tõlketeenusega (integreeritud rahastus KOV-lt) ning suulist suhtlust valdava võrgustikuliikmega.
liitpuue	Programmi sisenemisel 0-3 lapsed (k.a) kui nad on saanud kuulmislanguse diagnoosi. Programm kestab kaks aastat.	Lapsed koos lähivõrgustikuga. Kurdid vanemad sisenevad programmi koos viipekeele tõlketeenusega ning suulist suhtlust valdava võrgustikuliikmega. Kuulmispuue kombineerituna kõikide teiste puudeliikidega

2. Lisainformatsioon ja täpsustused

Programm sobib kliendile
1. kes on kuulmislanguse esmadiagnoosi saanud 0-3 (k.a) laps ja tema lähivõrgustik (vanemad, hooldajad, elukohajärgsed tugispetsialistid)
2. kelle hooldajad on valinud lapsele oraalse kommunikatsiooniviisi
3. kellel on rehabilitatsiooniplaanis soovituslikult ette nähtud logopeedi / eripedagoogi / arsti / õe / psühholoogi / sotsiaaltöötaja teenus. Juhul kui programmi raames vajaminevat teenust rehabilitatsiooniplaanis ei ole, tehakse plaani vastav täiendus
4. kellel on määratud puue
5. kelle vanemad on programmi jooksul valmis täitma koduseid ülesandeid (päevik, harjutuslehed)
6. kes saavad koos lähivõrgustiku liikmetega osaleda esimesel aastal neljal kahepäevasel sessioonil ja teisel aastal kolmel kahepäevasel sessioonil (majutus tervishoiusüsteemi rahastusel vastavate reeglite alusel http://www.kliinikum.ee/haiglaravi/voodipaeeva-tasu)
Programm ei sobi kliendile, kes (vastunäidustused programmis osalemiseks):
1. kes kasutab viipekeelset või alternatiivset kommunikatsiooni
2. kelle lähivõrgustik kasutab viipekeelset või muud alternatiivset kommunikatsiooni
3. ei osale aktiivselt programmis / ei täida programmis ettenähtud tingimusi vähemalt kahel korral

